

**Europeiska
regionkommittén**

Bryssel den 10 mars 2021

202:a SAMMANTRÄDET I EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS PRESIDUM

– 16 MARS 2021 –

PUNKT 10 C

ÅRLIG SUBSIDIARITETSRAPPORT 2020

PM från generalsekreteraren

FÖR KÄNNEDOM

SAMMANFATTNING

Presidiesammanträde: 202

Datum: 16/03/2021

Punkt 10 c

Årlig subsidiaritetsrapport 2020

Typ:

- För kännedom/diskussion
- För beslut
- Rekommendation till plenarförsamlingen

Kort beskrivning:

I denna elfte årliga subsidiaritetsrapport presenteras Europeiska regionkommitténs (ReK) subsidiaritets- och proportionalitetsrelaterade arbete under 2020. I rapporten presenteras huvuddragen i arbetsprogrammet för subsidiaritet 2020 och sammanfattas de åtgärder som vidtagits för att genomföra det under 2020, samt detaljer om styrningsstrukturen och verktyg för övervakning av subsidiariteten. I rapporten beskrivs också övervakningens effekt genom en granskning av relevanta yttranden från ReK om subsidiaritet.

Presidiet uppmanas att ta del av:

- Den årliga subsidiaritetsrapporten 2020.

Anmärkningar:

Inga

1. Inledning

I denna elfte årliga subsidiaritetsrapport presenteras Europeiska regionkommitténs (ReK) subsidiaritets- och proportionalitetsrelaterade verksamhet under 2020. Under detta år övervakade ReK tillämpningen av subsidiaritetsprincipen genom sina olika instrument, i linje med **artikel 5.3 i EU-fördraget**, som uttryckligen hänvisar till den lokala och regionala dimensionen och därmed betonar att det är nödvändigt att respektera de lokala och regionala myndigheternas befogenheter inom EU. Samtidigt som 2020 präglades av den aldrig tidigare skådade utmaningen bestående av covid-19-pandemin, fortsatte ReK sitt arbete som väktare av de lokala och regionala myndigheternas intressen i EU och såg till att deras befogenheter respekterades i enlighet med subsidiaritetsprincipen.

Som svar på covid-19-pandemins verklighet utfärdade ReK en förklaring¹ där man efterlyste mer stöd till Europas en miljon lokala och regionala valda politiker och en gemensam översyn av befogenheterna på hälsoområdet i enlighet med subsidiaritetsprincipen. I förklaringen betonades att även under coronaviruspandemin måste åtgärderna för undantagstillståndet vara proportionella, tidsbegränsade, stå under demokratisk kontroll och i överensstämmelse med principerna om subsidiaritet och flernivåstyrelse.

Trots pandemins operativa utmaningar fortsatte ReK orubbligt sitt arbete och fastställde sina **prioriteringar för 2020–2025** i sin resolution med titeln *EU närmare medborgarna genom sina byar, städer och regioner*², i vilken kommittén uttryckte sin beslutsamhet att ”fortsätta att förbättra EU-lagstiftningens kvalitet och bättre förutse dess territoriella konsekvenser och främja principen om **aktiv subsidiaritet**”. Kommittén betonade även att ”pandemin visar hur viktigt det är med en korrekt tillämpning av principen om aktiv subsidiaritet, samt den viktiga roll som lokala och regionala myndigheter spelar å ena sidan och behovet av samordning och stöd på europeisk nivå å andra sidan”.

Den 12 oktober 2020 offentliggjorde ReK den första upplagan av **EU:s årliga regionala och lokala barometer**³, som främst fokuserade på följderna av covid-19-pandemin. Rapporten visar att EU:s regionala och lokala myndigheter har stått i främsta ledet när det gäller att hantera hälsokrisen och också är avgörande för en framgångsrik ekonomisk återhämtning. I rapportens viktigaste slutsatser efterlyses ett bättre involverande av lokala och regionala myndigheter i styrningen av EU:s och nationella återhämtningsplaner. Till exempel rekommenderas i rapporten att den **europeiska planeringsterminen** – som styrningsmekanism för faciliteten för återhämtning och resiliens – bör omfatta en uppförandekod för de lokala och regionala myndigheternas deltagande, i enlighet med principen om **aktiv subsidiaritet**. I rapporten uppmanas också städer och regioner att vara nära delaktiga i utarbetandet av nationella planer för att säkerställa deras komplementaritet med de nödvändiga regionala och lokala återhämtningsstrategierna. Som en praktisk tillämpning av principen om aktiv subsidiaritet föreslås slutligen att ReK och Europeiska kommissionen ska ha ett årligt forum för återhämtning och resiliens för att se till att återhämtningsplanen fungerar för städer och regioner.

¹ [Förklaring från Europeiska regionkommittén om Lokala och regionala myndigheter som aktörer i EU:s insats mot covid-19-krisen.](#)

² [Resolution från Europeiska regionkommittén – Europeiska regionkommitténs prioriteringar för 2020–2025 – EU närmare medborgarna genom sina byar, städer och regioner.](#)

³ [EU:s årliga regionala och lokala barometer \(europa.eu\).](#)

I sin **resolution** som antogs med avseende på **kommissionens arbetsprogram⁴ för 2021** uppmanade ReK kommissionen att fortsätta ett framgångsrikt samarbete med ReK om främjandet av begreppet ”aktiv subsidiaritet”, bland annat genom ReK:s **nätverk av regionala nav för bedömning av genomförandet av EU:s politik (RegHub)⁵** och genom att stödja ReK i utvecklingen av RegHub 2.0 för att ge återkoppling på grundval av användarnas erfarenhet av genomförandet av EU:s politik på lokal och regional nivå. I oktober 2020 godkände ReK att detta projekt skulle fortsätta i form av RegHub 2.0 och välkomnade nya medlemmar, vilket ökade nätverkets omfattning till 46⁶. **Fit for Future-plattformen** (en expertgrupp på hög nivå som hjälper kommissionen att förenkla EU-lagstiftningen och minska onödiga relaterade kostnader) integrerar RegHub direkt i sin struktur som ett expertnätverk utöver de andra grupperna, såsom regeringsgruppen, där ReK också företräds av tre av sina ledamöter. Detta markerar en betydande utvidgning av ReK:s roll utöver de lagstadgade efterhandsbestämmelserna i fördragen och bidrar till tillämpningen av principen om aktiv subsidiaritet under hela lagstiftningscykeln⁷.

För att åstadkomma bästa möjliga **lagstiftning** strävar ReK efter att bidra på ett konstruktivt sätt till EU:s beslutsprocess i ett tidigt skede. Syftet med dess subsidiaritetsövervakning 2020 var att så tidigt som möjligt upptäcka eventuella problem beträffande subsidiaritet och proportionalitet i lagstiftningsförfaranden och andra förfaranden. Vägledningen om vilka förslag som bör bli föremål för ökad granskning när det gäller deras förenlighet med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna tillhandahölls av **arbetsprogrammet för subsidiaritet 2020** som ett praktiskt instrument för subsidiaritetsövervakning som genomförts av ReK. I detta sammanhang genomförde ReK **bedömningar av efterlevnaden av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna** i de lagstiftningsförslag som kommittén utfärdade yttranden om⁸.

I denna elfte **årliga subsidiaritetsrapport** redogörs för de viktigaste inslagen i 2020 års arbetsprogram för subsidiaritetsfrågor samt ges utförlig information om styrningsstrukturen och verktygen för subsidiaritetsövervakning. I rapporten beskrivs också övervakningens effekt genom en granskning av relevanta yttranden från ReK om subsidiaritet.

De avslutande avsnitten ägnas åt årets viktigaste verksamhet och händelser på subsidiaritetsområdet samt slutsatserna och utsikterna inför följande år.

4 [Resolution från Europeiska regionkommittén om Europeiska regionkommitténs förslag inför Europeiska kommissionens arbetsprogram för 2021, COR 2020/02622.](#)

5 Nätverket av regionala nav för bedömning av genomförandet av EU:s politik (RegHub) har sitt ursprung i slutrapporten och rekommendationerna från arbetsgruppen för subsidiaritet, proportionalitet och ”göra mindre men göra det effektivare”.

6 [new-reghub-2-0-members.pdf \(europa.eu\).](#)

7 Se [RegHub evaluation report.pdf \(europa.eu\).](#)

8 Artikel 55.2 i [ReK:s arbetsordning, EUT L 65, 5.3.2014, s. 41.](#)

2. Arbetsprogrammet för subsidiaritetsfrågor 2020

2.1 Antagande

I enlighet med strategin för övervakning av subsidiaritetsprincipen⁹ utarbetades ett arbetsprogram för subsidiaritetsfrågor för 2020 genom ett förfarande som bestod av flera steg. Det första steget bestod i att expertgruppen i subsidiaritetsfrågor¹⁰ och ReK-utskottens ordföranden gjorde ett första urval av lagstiftningsinitiativ från kommissionens arbetsprogram för 2020 på grundval av följande kriterier och information som fanns tillgänglig vid den tiden:

- a) Initiativen bör vara av tydligt politiskt intresse för lokala och regionala myndigheter.
- b) Initiativen bör falla under de lokala och regionala myndigheternas behörighetsområden.
- c) Initiativen bör ha en potentiell subsidiaritetsdimension.
- d) Lagstiftningsförslag bör prioriteras. Detta urval tar även hänsyn till ReK:s prioriteringar och initiativ i de tematiska utskottens arbetsprogram.

Det andra steget inbegrep godkännande från styrgruppen för subsidiaritetsfrågor vid styrgruppens 13:e sammanträde den 8 april 2020 samt presentation av utkastet till arbetsprogrammet för subsidiaritetsfrågor vid CIVEX-utskottets sammanträde den 25 juni 2020. Programmet antogs av ReK:s presidium den 11 september 2020.

Arbetsprogrammet för subsidiaritetsfrågor bygger på en prioriterad förteckning över förvalda lagstiftningsinitiativ (och icke-lagstiftningsinitiativ) i kommissionens arbetsprogram för 2020. Följande **fem prioriterade initiativ valdes ut, liksom ytterligare tre relevanta ärenden** för arbetsprogrammet för subsidiaritetsfrågor 2020.

Prioriterade initiativ¹¹

- 1) Digitala tjänster
- 2) Den europeiska gröna given
- 3) Skydda vår miljö
- 4) Ett socialt Europa
- 5) En ny migrations- och asylpakt

Ytterligare relevanta initiativ¹²

- 1) Kommissionens bidrag till COP26 i Glasgow – klimatmålsplanen för 2030
- 2) Hållbar produktion och konsumtion – öka konsumenternas makt över den gröna omställningen
- 3) EU-strategin för data

⁹ R/CdR 606/2012 punkt 7a, som antogs den 2 maj 2012.

¹⁰ Expertgruppens möte hölls den 8 april 2020.

¹¹ Beskrivningarna av de prioriterade initiativen kommer från kommissionens arbetsprogram för 2020.

¹² Beskrivningarna av de ytterligare relevanta initiativen kommer från kommissionens arbetsprogram för 2020.

2.2 Genomförande

Inom ramen för arbetsprogrammet för subsidiaritetsfrågor inrättade ReK:s administration ett system för tidig intern flaggning för att säkerställa en korrekt övervakning av de utvalda EU-initiativ som eventuellt kan inge betänkligheter rörande subsidiaritet. Genomförandet av arbetsprogrammet för subsidiaritetsfrågor kräver att alla relevanta politiska och administrativa intressenter deltar i tidigast möjliga skede för att fastställa och planera subsidiaritetsövervakande verksamheter. Nedan anges de prioriterade initiativen 2020 års arbetsprogram för subsidiaritet, såsom det antagits av ReK:s presidium.

Vad gäller genomföringen av de prioriterade initiativen i arbetsprogrammet för subsidiaritetsfrågor 2020 ger följande en lägesöversikt. Genom sin preliminära analys av de yttranden som ska läggas fram för antagande vid ReK:s plenarsession, säkerställer dessutom CIVEX-sekretariatet tillämpningen av artikel 55.2 i ReK:s arbetsordning: ”När kommissionens yttranden rör förslag till lagstiftningsakter på områden där EU inte har exklusiv behörighet ska de omfatta en bedömning av huruvida förslagen är förenliga med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna”.

2.2.1 Digitala tjänster

Detta initiativ är kopplat till rättsakten om digitala tjänster (lagstiftning, inkl. konsekvensbedömning, artikel 114 i EUF-fördraget, fjärde kvartalet 2020). Detta lagstiftningsförslag förväntas uppdatera EU:s regelverk för onlinetjänster, inbegripet plattformar inom delningsekonomin. Efter de senaste årens snabba utveckling har dessa plattformar (särskilt inom inkvarterings- och transportsektorn) fått en mycket stor betydelse på lokal och regional nivå. Det råder rättslig osäkerhet kring dessa verksamheter och i flera städer har man inlett rättsliga förfaranden eller efterlyst regeländringar.

I ReK:s senaste [yttrande](#) i frågan från december 2019 ansåg kommittén att det nya europeiska regelverket bör ”erkänna denna territoriella dimension och stärka de offentliga myndigheternas förmåga att vidta åtgärder för att reglera delningsekonomin i enlighet med deras nationella, regionala eller lokala situation, med full respekt för subsidiaritetsprincipen”.

[Rättsakten om digitala tjänster](#) (förslag till förordning om en inre marknad för digitala tjänster) presenterades av kommissionen den 15 december 2020. Det var således för sent att behandla denna i genomförandet av arbetsprogrammet för subsidiaritet 2020 och bedömningen av den måste föras vidare till 2021. I detta sammanhang utsåg ECON-utskottet Rodi Kratsa (EL–EPP), regionpresident för Joniska öarna, till föredragande för yttrandet om rättsakten om digitala tjänster¹³ och rättsakten om digitala marknader¹⁴. Diskussionen om och antagandet av detta yttrande planeras till den 19–20 april 2021 (ECON-utskottet) och den 30 juni–1 juli 2021 (ReK:s plenarsession).

¹³ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en inre marknad för digitala tjänster (rättsakten om digitala tjänster) och om ändring av direktiv 2000/31/EG COM(2020) 825 final.

¹⁴ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om öppna och rättvisa marknader inom den digitala sektorn (rättsakten om digitala marknader) COM (2020) 842 final.

2.2.2 Den europeiska gröna given

Tre instrument nämndes inom detta prioriteringsområde i arbetsprogrammet för subsidiaritetsfrågor 2020 (se nedan). Det bör påpekas att lagstiftningsyttrandet i punkt ii) genomgick ett påskyndat antagningsförfarande och att arbetsprogrammet för subsidiaritetsfrågor 2020 antogs först senare under året.

2.2.2.1 [Meddelande om den europeiska gröna given](#)

Med beaktande av tillkännagivandet från den tillträdande kommissionsordföranden Ursula von der Leyen om den europeiska gröna given i *En ambitiösare union – Min agenda för Europa* antog ReK en resolution, [Den gröna given i partnerskap med lokala och regionala myndigheter](#) (4.12.2019), där man uppmanade till *att uppnå konkreta resultat på fältet med hjälp av flernivåstyrelse och aktiv subsidiaritet*.

2.2.2.2 [Europeisk klimatlag som förankrar klimatneutralitetsmålet för 2050](#) (COM(2020) 80 final) –

Den 2 juli 2020 antog ReK ett [yttrande](#) om detta lagstiftningsförslag med Juan Manuel Moreno Bonilla (ES–EPP) som föredragande. I yttrandet betonas ”att alla EU:s åtgärder följer principen om att inte göra någon skada och, i enlighet med principen om aktiv subsidiaritet, fullt ut respekterar alla förvaltningsnivåer som partner i den europeiska beslutsprocessen, och inte som berörda parter”. Yttrandet lade grunden till ReK:s ståndpunkt angående den gröna given och beskriver vår institutionella hållning till klimatmålen för 2030 och 2050. Yttrandet delades och diskuterades också med Europaparlamentets föredragande, Jytte Guteland, och punkter från det togs med i Europaparlamentets ändrade förslag om klimatlagen, som antogs vid dess plenarsammanträde i september 2020. Yttrandet delades också med Europaparlamentets utskott för regional utveckling, och det är rimligt att säga att utskottet alltmer tycks ha noterat lokala och regionala myndigheters betydelse i sina ändringsförslag.

Bidrag från partner i **nätverket för övervakning av subsidiaritetsprincipen** avseende subsidiaritets- och proportionalitetsaspekter av COM (2020) 80 final inkom från [Österrikes förbundsrad \(Bundesrat\)](#) och [Niederösterreichs delstatsregering](#).

2.2.2.3 [Den europeiska klimatpakten](#) – ett förberedande yttrande antogs den 14 oktober 2020 med

Rafał Kazimierz Trzaskowski (PL–EPP) som föredragande. I yttrandet betonas att klimatpakten är ett utmärkt tillfälle att genomföra principen om aktiv subsidiaritet, eftersom paktens själva mål i hög grad sammanfaller med huvudsyftet med strategin för aktiv subsidiaritet: att utveckla ett inkluderande och konstruktivt sätt att arbeta som fullt ut utnyttjar potentialen i unionens demokratiska ram och styrningsram med flera nivåer.

Även om det inte ingår i instrumenten i arbetsprogrammet för subsidiaritetsfrågor 2020 är det nödvändigt att nämna yttrandet om [Klimatförändringarnas inverkan på regionerna: en bedömning av den europeiska gröna given](#) med Andries Gryffroy (BE–EA) som föredragande, vilket utarbetades på grundval av en remiss från det tyska ordförandeskapet och antogs den 10 december 2020. Yttrandet innehåller en övergripande bedömning av den gröna given ur det regionala/lokala perspektivet och man understryker vikten av att tillämpa subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna samt flernivåstyrning för att den gröna given som helhet ska lyckas. I yttrandet betonas lokala och regionala myndigheters betydelse för att genomföra den

gröna given, men även att detta endast kan uppnås genom en öppen samrådsprocess på alla styrnivåer, och genom att låta den lokala och regionala nivån driva igenom en grön återhämtning genom lämpliga verktyg såsom flernivåplattformar och dialoger som möjliggör ett strukturerat deltagande av lokala och regionala myndigheter i planeringen och genomförandet av de nationella planerna, inklusive återhämtnings- och resiliensplaner.

I yttrandet konstateras följande: ”För att säkerställa ett framgångsrikt genomförande av den gröna given måste insatserna fastställas i enlighet med en nedifrån och upp-strategi och fördelas rättvist mellan EU:s regioner i enlighet med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, samtidigt som man tillåter den flexibilitet som krävs för att säkerställa deras kostnadseffektivitet”. Efter det goda samarbetet med Europaparlamentets utskott för miljö, folkhälsa och livsmedelssäkerhets föredragande Susana Solís med yttrandet över sammanhållningsstrategier och regionala miljöstrategier i kampen mot klimatförändringar, som underlag för ett resolutionsförslag från utskottet för regional utveckling (omröstning den 17 december), har några delar av detta yttrande om vikten av lokala och regionala myndigheter införlivats i detta resolutionsförslag, inklusive flernivåstyrning och ett övervakningssystem.

2.3 Skydda vår miljö

Ett förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ett allmänt miljöhandlingsprogram för unionen till 2030 (COM(2020) 652), det [åttonde miljöhandlingsprogrammet](#), antogs av kommissionen den 14 oktober 2020.

ENVE-utskottet utsåg Dimitrios Karnavos (EL–EPP) till föredragande. Yttrandet byggde på ett **samråd** med expertgruppen i subsidiaritetsfrågor¹⁵. I en bedömning av detta förslags subsidiaritet och proportionalitet drogs följande slutsats: Förslaget till beslut om ett allmänt miljöhandlingsprogram för EU 2030 kan inte granskas seriöst när det gäller efterlevnaden av de tre grundläggande principerna om ”begränsad tilldelning”, subsidiaritet och proportionalitet. Den föreslagna resolutionen är en lista på och en sammanfattning av politiska idéer, visioner och projekt för alla politikområden som på något sätt har anknytning till miljön. I bedömningen konstaterades också att överensstämmelsen med subsidiaritetsprincipen inte kan kontrolleras på ett seriöst sätt på grund av att de ”prioriterade målen” har definierats på ett obestämt sätt och att innehållet i vissa fall har utvidgats betydligt jämfört med tidigare program för EU:s miljö- och klimatpolitiska åtgärder och korshänvisningar till framtida miljöregelverk. Om det rapporteringssystem som bygger på hundratals indikatorer för bedömning av miljö- och klimatsituationen genomförs på bara befintliga rättsakter, kan man åtminstone inte förvänta sig några oproportionerliga kostnader. ”Beslutet” skulle vara förenligt med proportionalitetsprincipen, åtminstone när det gäller kostnadsaspekten¹⁶.

Detta yttrande planeras antas vid ReK:s plenarsession den 5 februari 2021¹⁷.

¹⁵ Bedömning av Dr Johannes Maier, enhetschef för interna EU-frågor, Kärntens delstatsregerings kansli, Österrike.

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Vid tidpunkten för utarbetandet av denna rapport.

2.4 Ett socialt Europa

Med hänsyn till förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om [tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen](#) (COM(2020) 682 final) utsåg ReK:s SEDEC-utskott Peter Kaiser (AT–PES) till föredragande med ansvar för att utarbeta ett yttrande.

Mot bakgrund av den planerade tidsramen för antagande **samrådde** CIVEX-utskottets sekretariat med **expertgruppen i subsidiaritetsfrågor** om en subsidiaritets- och proportionalitetsbedömning. I en bedömning¹⁸ framhölls att detta förslag inte – vilket mycket sällan är fallet – har någon rättslig grund i EU-fördragen. Även om det finns en grund – kanske i artikel 153 i punkt 1 c i EUF-fördraget (social trygghet och socialt skydd för arbetstagare) – finns det också väldigt stora farhågor om subsidiaritetsprincipen (med mycket få undantag har medlemsstaterna fungerande system för att garantera ”skydd av minimilöner”). På samma sätt skulle begreppet rättsakt som föreslås i artikel 5 och de följande artiklarna allvarligt strida mot proportionalitetsprincipen. EU:s rättsliga krav på de särskilt namngivna kriterierna och uteslutandet av undantag begränsar all självständighet för att fastställa minimilöner både för de nationella lagstiftarna och arbetsmarknadens parter.

Ett bidrag från partner i **nätverket för övervakning av subsidiaritetsprincipen** avseende subsidiaritets- och proportionalitetsaspekter av COM (2020) 80 final mottogs från [lantdagen i Oberösterreich](#).

Föredraganden beaktade både expertbedömningen och ståndpunkten från partnern i nätverket för övervakning av subsidiaritetsprincipen vid utarbetandet av yttrandet.

2.5 Nya migrations- och asylpakten

Kommissionen offentliggjorde sin efterlängtrade [nya migrations- och asylpakt](#) den 23 september 2020. Enligt kommissionens [meddelande](#) innehåller den nya migrations- och asylpakten följande **nya lagstiftningsärenden**:

- [Förordningen om asyl- och migrationshantering](#).
- [Förordningen om screening](#).
- [Förordningen om krissituationer och force majeure-situationer](#).
- Ändrat förslag till översyn av [förordningen om asylförfaranden](#).
- Ändrat förslag till översyn av [Eurodacförordningen](#).

Pakten omfattar följande **nya icke-lagstiftningsärenden**:

- [Rekommendation om en ny beredskaps- och krisplan för migration](#).
- [Rekommendation om vidarebosättning och kompletterande vägar](#).
- [Rekommendation om privata fartygs sök- och räddningsinsatser](#).
- [Vägledning om direktivet om att motverka hjälp till olaglig inresa, transitering och vistelse](#).

¹⁸ Bedömning av Dr Johannes Maier, enhetschef för interna EU-frågor, Kärntens delstatsregerings kansli, Österrike.

CIVEX-utskottet utsåg **Antje Grotheer (DE–PES)** till ReK:s föredragande för detta yttrande. Den första diskussionen ägde rum i CIVEX-utskottet den 4 december 2020 och yttrandet planeras att antas i CIVEX-utskottet den 16 februari 2021 och vid ReK:s plenarsession den 17 mars 2021¹⁹.

I linje med principen om aktiv subsidiaritet hölls flera interinstitutionella möten med motparter inom kommissionen, ledamöter av Europaparlamentet och företrädare för det tyska rådsordförandeskapet för att utbyta åsikter och betona vikten av den lokala och regionala dimensionen inom ramen för den nya pakten för att påverka lagstiftningsprocessen på förhand.

Yttrandet byggde på ett **samråd** med medlemmarna i **expertgruppen i subsidiaritetsfrågor** som resulterade i två bedömningar. I den första av dessa angavs att det, även om det inte fanns några farhågor om efterlevnaden av principerna om tilldelade befogenheter eller subsidiaritet, fanns farhågor kring efterlevnaden av proportionalitetsprincipen, närmare bestämt den planerade skyldigheten för medlemsstater att ha nationella strategier för att säkerställa tillräcklig kapacitet för genomförandet av ett effektivt asyl- och migrationsförvaltningssystem²⁰. I den andra bedömningen²¹ bekräftades att respekten för subsidiaritetsprincipen är väl motiverad i de olika dokument som åtföljer förslaget och i motiveringen samt i skälen. Syftet är att utveckla gemensamma regler och åtgärder, som endast kan utformas och fastställas på EU-nivå, för att säkerställa en enhetlig behandling och ansvarsfördelning i lagstiftningskedet. Dessa åtgärder skulle, om de antogs individuellt av medlemsstaterna, skapa skillnader som skulle förhindra att målen för den gemensamma politiken uppnås.

Bidrag från partner i **nätverket för övervakning av subsidiaritetsprincipen** avseende subsidiaritets- och proportionalitetsaspekter av COM (2020) 609 final inkom från [Vorarlbergs delstatsregering](#), [Vorarlbergs delstatsparlament](#) och [Niederösterreichs delstatsregering](#)²². Vorarlbergs delstatsregering har också försett ReK med en gemensam ståndpunkt från de österrikiska delstaterna om förslag för den nya migrations- och asylpakten med hjälp av det modellnät²³ *som presenterats av arbetsgruppen om subsidiaritet, proportionalitet och ”att göra mindre men göra det effektivare” som en del av sin rapport om arbetsgruppen om subsidiaritet, proportionalitet och ”att göra mindre men göra det effektivare”*²⁴.

Föredraganden beaktade både expertbedömningarna och ståndpunkterna från partnererna i nätverket för övervakning av subsidiaritetsprincipen vid utarbetandet av yttrandet.

¹⁹ Vid tidpunkten för utarbetandet av denna rapport.

²⁰ Bedömning av Dr Johannes Maier, enhetschef för interna EU-frågor, Kärntens delstatsregerings kansli, (Österrike), daterad den 3 december 2020.

²¹ Bedömning av Dora Lo Giudice, sakkunnig för regionrådet i Friuli Venezia-Giulia (Italien), daterad den 22 december 2020.

²² Den 7 januari 2021.

²³ [COM\(2018\) 703 final](#).

²⁴ Bilaga V, [Report-task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_en.pdf \(europa.eu\)](#).

Kompletterande samråd med expertgruppen i subsidiaritetsfrågor

En subsidiaritetsbedömning på eget initiativ av förslaget om en facilitet för återhämtning och resiliens (COM(2020) 408) mottogs från Dr Johannes Maier, enhetschef för interna EU-frågor vid Kärntens delstatsregerings kansli, Österrike, den 22 juni 2020.

2.5.1 Ytterligare initiativ

Inga ytterligare ärenden valdes ut för att ersätta ett eller flera av de prioriterade initiativen om dessa inte förverkligades, inte gjorde tillräckliga framsteg under 2020 eller inte ansågs vara tillräckligt relevanta vid närmare analys.

3. Politisk styrning och ReK:s verktyg för subsidiaritetsövervakning

3.1 Styrgruppen för subsidiaritetsfrågor

Styrgruppen för subsidiaritetsfrågor inrättades i september 2012 för att tillhandahålla politisk styrning för subsidiaritetsövervakning vid ReK och för att säkerställa samordningen mellan ReK:s administrativa och politiska verksamhet när det gäller subsidiaritetsfrågor. Den fortsatte att styra övervakningen av subsidiariteten på distans 2020, med tanke på den verklighet och de svårigheter som covid-19-pandemin förde med sig (dvs. 2020 års arbetsprogram för subsidiaritetsfrågor antogs genom ett skriftligt förfarande eftersom medlemmarna i styrgruppen för subsidiaritetsfrågor inte kunde mötas). Medan år 2019 var avgörande för att se till att de framsteg som gjorts under det föregående året inte gick förlorade (även mot bakgrund av det nya Europaparlamentet och den nya kommissionen), kännetecknades 2020 av en långsam start på arbetet med att övervaka subsidiaritet och proportionalitet på grund av covid-19-hälsokrisen. Förseningen togs igen under andra halvåret.

3.2 Expertgruppen i subsidiaritetsfrågor

I enlighet med den reviderade subsidiaritetsstrategin inrättades expertgruppen i subsidiaritetsfrågor för att tillhandahålla stöd för subsidiaritetsövervakning baserat på expertis från lokal och regional nivå. Gruppens medlemmar valdes från nätverket för övervakning av subsidiaritetsprincipen på grundval av deras expertis och erfarenhet inom subsidiaritetsövervakning.

Utarbetandet av ReK:s arbetsprogram för subsidiaritetsfrågor, ett av de viktigaste bidragen från expertgruppen i subsidiaritetsfrågor, inleds i början av subsidiaritetsövervakningscykeln. Experternas deltagande säkerställer att initiativ som är särskilt relevanta i subsidiaritetsavseende, och som är av intresse för regionala och lokala myndigheter, väljs ut för ReK:s arbetsprogram för subsidiaritetsfrågor så att de kan underkastas en grundlig subsidiaritetsövervakning. Experternas bidrag till ReK:s rådgivande verksamhet skapar en koppling till subsidiaritetsdebatten i medlemsstaterna, stärker den ömsesidiga förståelsen och för ReK närmare dess lokala och regionala partner och således närmare EU-medborgarnas behov. Expertgruppen fungerar i själva verket även som ett nätverk av ”centrala” ReK-kontaktpunkter för subsidiaritet i medlemsstaterna. Det aktiva deltagandet av expertgruppen i subsidiaritetsfrågor hjälper således till att skapa en ”subsidiaritetskultur” i Europa.

År 2020, efter offentliggörandet av kommissionens arbetsprogram 2020, ombads experter att **genomföra ett subsidiaritets-/proportionalitetsrelaterat förhandsurval av fem initiativ från kommissionens arbetsprogram 2020. Expertgruppen i subsidiaritetsfrågor** fokuserade sin analys på ärenden som kunde ge upphov till farhågor om subsidiaritet/proportionalitet och lade till en motivering för sitt val. Förhandsurvalet av initiativ följdes av **ett möte med expertgruppen i subsidiaritetsfrågor för att diskutera de utvalda initiativen** och komma överens om de prioriterade initiativ som ska ingå i 2020 års arbetsprogram för subsidiaritetsfrågor, såsom beskrivs i detalj ovan.

De särskilda samråden med expertgruppen i subsidiaritetsfrågor om de prioriterade initiativen i arbetsprogrammet för subsidiaritetsfrågor 2020 beskrivs i denna rapport under den relevanta prioriteringen ovan.

3.3 Nätverket för övervakning av subsidiaritetsprincipen

[Nätverket för övervakning av subsidiaritetsprincipen](#) lanserades av ReK 2007 för att göra det möjligt för dess partner att delta i olika faser av EU:s beslutsprocess. Detta är viktigt mot bakgrund av Lissabonfördraget, som understryker subsidiaritetsprincipens lokala och regionala dimension och stärker ReK:s roll i subsidiaritetsövervakningen.

Sammansättningen av nätverket för övervakning av subsidiaritetsprincipen²⁵ ändrades 2020 till följd av Förenade kungarikets utträde ur Europeiska unionen, och det totala antalet medlemmar i slutet av 2020 uppgick till 150²⁶. Regpex, undernätverket till nätverket för övervakning av subsidiaritetsprincipen, utformat för att stödja deltagande av regioner med lagstiftande befogenheter i ett tidigt skede av EU:s lagstiftningsförfarande (systemet för tidig varning) hade vidare 76 medlemmar i slutet av året.

År 2020 mottog Regpex²⁷, det undernätverk till nätverket för övervakning av subsidiaritetsprincipen som är öppet för parlament och myndigheter i regioner med lagstiftande befogenheter, sammanlagt 18 bidrag avseende följande meddelanden från Europeiska kommissionen:

Tabell 1 – Regpex-bidrag 2020

Regpex-partner	MEDDELANDE	ÅR	DATUM
Baden-Württembergs delstatsparlament	640	2019	06-02-2020
Baden-Württembergs delstatsparlament	640	2019	06-02-2020
Niederösterreichs delstatsregering	80	2020	27-04-2020
Österrikes förbundsrad (Bundesrat)	80	2020	06-05-2020
Österrikes förbundsrad (Bundesrat)	80	2020	06-05-2020
Niederösterreichs delstatsregering	381	2020	20-05-2020

²⁵ Nätverket för övervakning av subsidiaritetsprincipen lanserades i april 2007 och skapades för att underlätta utbytet av information mellan lokala och regionala myndigheter och EU-nivån om olika dokument, lagstiftningsförslag och politiska förslag från kommissionen. Nätverket fungerar som en kontaktpunkt som gör det möjligt för alla dess partner att erhålla information och uttrycka sina åsikter.

²⁶ [ReK – Nätverket för övervakning av subsidiaritetsprincipen-partners \(europa.eu\)](#).

²⁷ [Regpex-databasen \(REGional Parliaments information EXchange\)](#) är tillgänglig via ReK:s subsidiaritetswebbsida och är utformat för att hjälpa regioner med lagstiftande befogenheter att delta i systemet för tidig varning. Den lanserades av ReK 2012.

Regionfullmäktige i Friulien – Venezia Giulia	440	2020	23-06-2020
Regionfullmäktige i Friulien – Venezia Giulia	440	2020	23-06-2020
Niederösterreichs delstatsregering	80	2020	26-06-2020
Niederösterreichs delstatsregering	220	2020	30-06-2020
Niederösterreichs delstatsregering	381	2020	14-07-2020
Niederösterreichs delstatsregering	299	2020	19-10-2020
Regionfullmäktige i Emilia-Romagna	440	2020	28-10-2020
Oberösterreichs delstatsparlament	682	2020	28-10-2020
Österrikes förbundsrad (Bundesrat)	299	2020	04-11-2020
Niederösterreichs delstatsregering	563	2020	13-11-2020
Vorarlbergs delstatsregering	609	2020	20-11-2020
Vorarlbergs delstatsparlament	609	2020	09-12-2020

Närmare uppgifter om dessa bidrag och de förslag från kommissionen som de berör finns på ReK:s webbplats för nätverket för övervakning av subsidiaritetsprincipen²⁸.

Regpex-sökmotorn underlättar valet av prioriteringar för subsidiaritetsövervakning och utbytet av information mellan partner genom att ge direkt tillgång till information för subsidiaritetsanalys och länkar till Eurlex, Iplex, ReK:s yttranden och andra bidrag från Regpex-partner. Sökmotorn spelar en viktig roll i övervakningen av initiativ inom ramen för systemet för tidig varning och främjar utbytet av god praxis och en mer koordinerad strategi för subsidiaritetsövervakning. Med blicken framåt mot 2021 är ReK fast beslutet att fortsätta sina ansträngningar för att uppmuntra till aktivt deltagande av nätverkspartner i samråd och subsidiaritetsrelaterad verksamhet.

4. Subsidiaritet i Europeiska regionkommitténs yttranden

Enligt artikel 55.2 i ReK:s arbetsordning²⁹ ska ReK:s yttranden om lagstiftningsförslag om delade befogenheter omfatta en bedömning om huruvida förslagen är förenliga med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

År 2020 antog ReK 48 **yttranden**, varav åtta gällde lagstiftningsförslag. Alla åtta innehöll antingen en direkt bedömning av förenligheten med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna eller konkreta rekommendationer för att förbättra förenligheten med dessa principer. På det hela taget behandlades frågorna om subsidiaritet och proportionalitet i 18 yttranden. När det gäller stöd för bedömningen av förenligheten med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna på administrativ nivå har subsidiaritetssekretariatet tillhandahållit administrativt stöd genom att utföra analyser av yttranden som lämnats in till ReK:s plenarsessioner.

Även om det överväldigande antalet initiativ inte avsåg lagstiftning stod ReK fast vid sitt åtagande att genomföra strategin för ”aktiv subsidiaritet” under hela 2020. Många yttranden om förslag som inte avsåg lagstiftning omfattade både en bedömning av subsidiaritet och proportionalitet inom det relevanta politikområdet och konstruktiva rekommendationer för hantering av eventuella problem.

²⁸ [ReK – Regpex \(europa.eu\)](#). När det gäller tekniska förbättringar innehåller bidragen till plattformen för nätverket för övervakning av subsidiaritetsprincipen nu länkar till Iplex, Eurlex, Europaparlamentets arbete och ReK:s yttranden.

²⁹ Artikel 55.2 i [ReK:s arbetsordning](#), EUT L 65, 5.3.2014, s. 41.

För att nämna några exempel betonades i ReK:s yttrande om lagstiftningsförslaget [En europeisk klimatlag: om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet](#) med Juan Manuel Moreno Bonilla (ES–EPP) som föredragande vikten av ”att alla EU:s åtgärder följer principen om att inte göra någon skada och, i enlighet med principen om aktiv subsidiaritet, fullt ut respekterar alla förvaltningsnivåer som partner i den europeiska beslutsprocessen, och inte som berörda parter”.

På samma sätt upprepas i ReK:s yttrande [En förstärkt civilskyddsmekanism för unionen](#) (föredragande Alberto Cirio (IT–EPP)) att kommittén efterlyser ”en avsevärd förstärkning av EU:s insatskapacitet i samband med nödsituationer och katastrofer, med deltagande av nationella, lokala och regionala katastrofberedskapsstrukturer samt med beaktande av subsidiaritetsprincipen i artikel 196 i EUF-fördraget” och kommittén ”hänvisar till sitt åtagande i resolutionen om kommitténs prioriteringar för 2020–2025 att förespråka ’samordnade insatser från EU:s sida och stöd till nationella, regionala och lokala strukturer för katastrofberedskap i syfte att hantera hälsorisker och krissituationer i enlighet med subsidiaritetsprincipen”.

Ett annat exempel på en indirekt bedömning av subsidiaritetsfrågor kan ses i yttrandet [Den europeiska återhämtningsplanen som svar på covid-19-pandemin: faciliteten för återhämtning och resiliens samt instrumentet för tekniskt stöd](#) (föredragande Christophe Rouillon (FR–PES)), i vilket kommittén särskilt efterlyser vederbörlig hänsyn till subsidiaritetsprincipen på följande sätt: ”Med iakttagande av principerna om subsidiaritet och partnerskap bör återhämtningsplanen upprättas i nära och strukturerat samarbete med de lokala och regionala myndigheterna, i den mån som de reformer och investeringar som ska stödjas faller inom deras befogenhetsområden i enlighet med nationell rätt”.

5. Subsidiaritetsrelaterade evenemang och aktiviteter

5.1 Fit for Future-plattformen (F4F)

Vid det första plenarsammanträdet i [Fit for Future-plattformen \(F4F\)](#), som leddes av kommissionens vice ordförande med ansvar för kontakter mellan institutionerna och framtidsfrågor, Maroš Šefčovič, deltog tre ReK-ledamöter: Mark Speich (DE–EPP), Anne Karjalainen (FI–PES) och Ulrika Landergren (SE–RE), den 26 november 2020. F4F-plattformen är det viktigaste instrumentet i Europeiska kommissionens [agenda för bättre lagstiftning](#), som syftar till att minska onödig byråkrati för medborgare och företag och se till att EU:s lagstiftning är rustad inför framtiden, mer digital och bättre lämpad att ta itu med framtida utmaningar. De lokala och regionala myndigheterna, den styresnivå som befinner sig närmast medborgarna, är representerade vid F4F-plattformens sammanträden i de tidiga utformnings- och utvärderingsfaserna av EU:s lagstiftning. Detta är ett resultat av ReK:s arbete i [arbetsgruppen för subsidiaritet och proportionalitet](#). Europeiska regionkommittén deltar i F4F-plattformens styrgrupp med tre av sina sex utskottsordförande (som angivna ovan) vid sidan av 27 regeringsföreträdare från EU:s medlemsstater.

Som Mark Speich (DE–EPP), ordförande för ReK:s CIVEX-utskott, betonade vid F4F-plattformens första plenarsammanträde, har behovet av att involvera lokala och regionala nivåer i EU:s beslutsfattande erkänts av arbetsgruppen för subsidiaritet. Som medlem av den tidigare Refit-plattformen och den nya F4F-plattformen har ReK konsekvent efterlyst en aktiv strategi för subsidiaritet som ett sätt att se till att det finns ett tillräckligt mervärde för EU i alla skeden av utvecklingen, antagandet och genomförandet av EU-lagstiftningen. Mark Speich betonade att

subsidiaritet inte handlar om mindre EU, utan om ett EU som levererar resultat och sätter medborgarna i första rummet. Genom att fatta beslut så nära medborgarna som möjligt och genom att regionerna och städerna ges större inflytande i EU:s beslutsprocess kan dess lagar bli ändamålsenligare och synligare.

Plattformen förväntas fungera på grundval av ett årligt arbetsprogram med en förteckning över särskilda ämnen som bör uppmärksammas ur ett perspektiv av förenkling och minskning av onödiga kostnader.

RegHub 2.0

[Nätverket av regionala nav för bedömning av genomförandet av EU:s politik](#) (RegHub) har sitt ursprung i slutrapporten och rekommendationerna från [arbetsgruppen om subsidiaritet, proportionalitet och ”att göra mindre men göra det effektivare”](#) och inrättades som ett tvåårigt pilotprojekt genom ett beslut av Europeiska regionkommitténs (ReK) presidium från oktober 2018.

I oktober 2020 godkände ReK att detta projekt skulle fortsätta i form av RegHub 2.0 och välkomnade nya medlemmar, vilket ökade nätverkets omfattning till 46³⁰. RegHubs återkoppling om genomförandet av EU:s politik på lokal och regional nivå återspeglar subsidiariteten (proportionalitet och uppskov) i EU:s system för flernivåstyre. Detta är direkt kopplat till begreppen subsidiaritet, aktiv subsidiaritet och flernivåstyre samt uppfattningar om RegHubs förmåga att bidra till en bättre integrering av lokala och regionala myndigheters åsikter och erfarenheter i EU:s beslutsprocess.

De **huvudsakliga målen för RegHub** är följande:

- ✓ Ge återkoppling om genomförandet av EU:s politik på lokal och regional nivå.
- ✓ Se till att lokala och regionala aktörer involveras på ett tidigt stadium i EU:s beslutsfattande,
- ✓ Fokusera på att förbättra EU:s befintliga politik och genomförandet av denna på lokal och regional nivå,
- ✓ Främja förenkling och mellanregionalt lärande i genomförandet och vidareutvecklingen av EU:s politik.

Regionala nav

- ✓ Fungera som kontaktpunkter för relevanta institutioner och organisationer som deltar i genomförandet av EU:s politik.
- ✓ Ge återkoppling om genomförandet av EU:s politik på lokal och regional nivå.

Som ett konkret resultat av RegHubs arbete beslutade kommissionen att ge nätverket en framträdande roll i sin nya Fit for Future-plattform och inkluderade det som en av plattformens undergrupper.

I september 2020 offentliggjorde RegHubs sekretariat sin utvärderingsrapport [Network of Regional Hubs for EU – Policy Implementation Review](#).

30 [new-reghub-2-0-members.pdf \(europa.eu\)](#).

6. Slutsatser och utsikter

ReK är fast beslutet att ta sitt ansvar för subsidiaritetsövervakning i enlighet med Lissabonfördraget och fortsätter därför sina ansträngningar för att säkerställa en effektiv tillämpning av subsidiaritetsprincipen och bidra till skapandet av en subsidiaritetskultur inom EU. Kommittén är även beslutet att genomföra rekommendationerna från [arbetsgruppen för subsidiaritet och proportionalitet och "göra mindre men göra det effektivare"](#), vilka skulle främja en inkluderande och konstruktiv strategi för övervakning av subsidiaritet och proportionalitet inom EU och framhäva de lokala och regionala nivåernas betydelse i EU:s beslutsprocess.

I detta avseende siktar ReK på att fortsätta sitt arbete för att främja genomförandet av dessa principer och rekommendationer under 2021. ReK och styrgruppen för subsidiaritetsfrågor kommer att fortsätta att undersöka sätt att öka medvetenheten om, förbättra arbetsmetoderna inom och öka mervärdet hos ReK:s befintliga ram för subsidiaritetsövervakning.

Eftersom strategin för aktiv subsidiaritet kräver att alla relevanta aktörer deltar i EU:s beslutsprocess kommer ReK att fortsätta sina ansträngningar för att främja en partnerskapsstrategi, i linje med principen om flernivåstyrelse, mellan alla institutionella, nationella och subnationella aktörer.

Inför 2021 gör ReK:s prioriteringar 2020–2025³¹ det tydligt att kommittén kommer att "granska nya politiska initiativ från EU:s sida för att säkerställa att de inbegriper en **territoriell dimension** och uppfyller **kravet på europeiskt mervärde**, i enlighet med rekommendationerna från **arbetsgruppen för subsidiaritet och proportionalitet och 'göra mindre men göra det effektivare'** och med **'riktlinjerna för bättre lagstiftning'**".

FÖRSLAG

Presidiets medlemmar uppmanas att ta del av denna årliga rapport.

³¹ [Resolution från Europeiska regionkommittén – Europeiska regionkommitténs prioriteringar för 2020–2025 – EU närmare medborgarna genom sina byar, städer och regioner.](#)